

Ὁὕτω τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Ἰωάννου αὐτὸ κατ' ἐξουσίαν χρησιμεύει ὡς λαμπροτάτη ἀπόδειξις τῆς ἀληθείας τῆς θείας ἀποκαλύψεως τοῦ Παναγίου Πνεύματος. Ἐάν τις ἀναλογισθῇ, ὅτι ὁ Ἰωάννης κατήγετο ἐξ οἰκογενείας πτωχῆς, ζωῆς ἀπὸ τῆς ἀλιείας, υἱὸς πτωχοῦ ἀλιεῶς, ἀλιεὺς δὲ καὶ αὐτός, ἀσχολούμενος νύκτα καὶ ἡμέραν περὶ τοὺς ἰχθῆς εἰς τὰς λίμνας καὶ περὶ τὰ δίκτυα, καταγόμενος ἀπὸ ἀσήμεου χωρίου τῆς Βηθσαϊδᾶ τῆς Γαλιλαίας, ἐντελὼς ἀγράμματος, διότι οὔτε πρότερον ἔμαθε γράμματα, οὔτε ὕστερον, ἀφ' οὗ ἠκολούθησε τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, πῶς εἶναι δυνατόν νὰ θεωρησῇ τὸ ἔργον αὐτοῦ προῖον καὶ ἔργον ἀνθρώπινον; (Χρυσοστ. Ἑρμην. εἰς Ἰωάν. Ὁμιλ. Β. 1). Εἶναι δυνατόν νὰ εὑρεθῇ σήμερον ἄνθρωπος ἐν τῇ τάξει καὶ τῇ καταστάσει τοῦ Ἰωάννου, νὰ συνθέσῃ τοιοῦτον τι θεῖον καὶ ὑπέροχον διδόν; Πῶς λοιπὸν πτωχὸς ἀλιεὺς ἀπὸ νεότητος αὐτοῦ ἠδυνήθη νὰ ἀναπαραστήσῃ τὸν χαρακτήρα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ οὕτω πιστῶς καὶ ἀκριβῶς, οὕτως ἀπαράμιλλον κατὰ τὴν ἀγιότητα καὶ τὴν θεϊότητα, ἀν μὴ ἐνεφορεῖτο ὑπὸ τῆς ἐπιτομῆς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος; Προσέτι τὸ κατὰ Ἰωάννην Ἱερὸν Εὐαγγέλιον ἀποδεικνύει τρανῶς τὸ μυστήριον τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Θεοῦ Λόγου, λέγον ρητῶς «ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο». Πῶς ἀρὰ γε συμβαίνει, ὥστε ὁ Ὁμηρος, ὁ Βιργίλιος καὶ ἄλλοι ποιηταί, ἔχοντες ἐνώπιον αὐτῶν φαιδριότατα πρότυπα καὶ ἀγωνισάμενοι νὰ καθορίσωσιν αὐτὰ διὰ τῶν γραμμῶν τῆς ποιητικῆς τῶν φαντασιῶν, οὐδέποτε ἠδυνήθησαν νὰ παραστήσωσι τέλειον τὸν χαρακτήρα προσώπου τινός, ἀπλοῦς δὲ τις Ἰουδαῖος ἀγράμματος καὶ ἀλιεὺς ἐπέτυχε νὰ κατορθώσῃ τοῦτο; Διὲς αἰεὶ δὲ ἔτι μᾶλλον ἢ δυσκολία πρὸς λύσιν τῆς ἀπορίας, ὅταν ἀναλογισθῶμεν, ὅτι ὁ Εὐαγγελιστὴς περιγράφει πρόσωπον, ἔχον εἰς ἐν συνηνωμένην τὴν θείαν καὶ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, ἥτοι χαρακτηρίζει Θεάνθρωπον Σωτήρα.

Ἀλλὰ τὴν δυσκολίαν ταύτην ἕκαστος λύει μετὰ πολλῆς εὐκολίας, ἅμα ἀναλογισθῇ, ὅτι διὰ τοῦ Θεοῦ Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ λαλεῖ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἁγίον, λαλεῖ αὐτὸς ὁ Θεὸς δι' αὐτοῦ πρὸς τὸ ἀνθρώπινον γένος. Ἐλάλησαν μέχρι τοῦ νῦν μέγιστοι φιλόσοφοι ἔξω τοῦ Χριστιανισμοῦ ζήσαντες, ὁ Πυθαγόρας, ὁ Σωκράτης, ὁ Πλάτων, ὁ Ἀριστοτέλης, ὁ Κικέρων καὶ πλείστοι ἄλλοι. Ἐλάλησαν μετὰ τὴν σύστασιν τοῦ Χριστιανισμοῦ πολλοὶ καὶ διάφοροι φιλόσοφοι καὶ ἄλλοι ἄνδρες, φέροντες ἐν ἑαυτοῖς τὴν σφραγίδα τῆς μεγαλοφυΐας, ἀλλ' ἐκείνων μὲν τὰ δόγματα καὶ αἱ διδασκαλῆαι περιωρίσθησαν μόνον μέχρι τῶν ὁπαδῶν καὶ τῶν μαθητῶν αὐτῶν, τούτων δὲ διεσκέδασθησαν, ὅπως διασκορπίζεται τὸ σκότος ἐνώπιον τοῦ ἀνατέλλοντος λαμπροτάτου ἡλιακοῦ φωτός. «Ὅταν γὰρ—κρητύττει ὁ θεὸς Χρυσόστομος—ὅταν ὁ ἀγράμματος οὗτος, ὁ ἰδιώτης, ὁ Ζεβεδαιὸς παῖς τοιαῦτα φθέγγεται, ἃ μηδεὶς τῶν ἐπὶ γῆς ἀνθρώπων σύνοιδ' ἴποτε, καὶ μὴ φθέγγεται μόνον, ἀλλὰ καὶ πείθῃ» νῦν δὲ πρὸς τούτῳ καὶ ἔτερον τούτου μείζον παρέχει τεκμήριον, τοῦ θεόπνευστα εἶναι τὰ λεγόμενα, τὸ τοὺς ἀκούοντας πείθειν ἅπαντας διὰ παντός τοῦ χρόνου, τίς οὐ θαυμάσεται τὴν ἐνοικοῦσαν αὐτῷ δύναμιν;» (Αὐτόθι Χρυσοστ.) Καὶ ταῦτα μὲν οὐ πετῶντι καλὰ μῦθον περὶ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου καὶ τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου αὐτοῦ. (ἀκολουθεῖ)

Ἀρχιμ. Διον. Παπανικολόπουλος

Κατηχητικαὶ μελέται.

Η ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

Ἀφ' οὗ ὡς εἶπομεν εἰς τὸ προηγούμενον ἡμῶν ἄρθρον, οἱ κληρικοὶ πάρουν καιρὸν καὶ εἰσέλθουν εἰς τὸ ἱερὸν, ἐνδύονται τὰ ἱερὰ αὐτῶν ἄμφια. Καὶ πρῶτον ὁ διάκονος προσερχόμενος μετὰ τῶν ἱερῶν τοῦ ἀμφίων πρὸ τοῦ προεξάρχοντος ἱερέως (ἂν εἶναι πολλοὶ ἱερεῖς οἱ μέλλοντες νὰ λειτουργήσουν) ζητεῖ τὴν εὐλογίαν του, καὶ μετὰ ἐνδύεται αὐτὸς πρῶτος, καθ' ὅτι, ὡς διάκονος, πρέπει νὰ διακονήσῃ καὶ εὐτρεπίως τὴν ἁγίαν Πρόθεσιν, τακτοποιῶν τὰ ἱερὰ σκευὴ αὐτῆς καὶ ἐτοιμάζων τὸ πρόσφορον, τὸν οἶνον, τὸ ὕδωρ κ.λ.π. Κατ' ἀρχὰς ἐνδύονται τὸ στιχάριον ὅπερ εἶναι κοινὸν καὶ διὰ τοὺς τρεῖς βαθμοὺς τῆς ἱερωσύνης (διάκονον, ἱερέα, ἀρχιερέα) καὶ λέγεται οὕτω διότι πάλαι συνηθίζετο νὰ εἶναι ὅλα τὰ στιχάρια λευκὰ εἰς ἐνδειξιν τῆς ἠθικῆς ἀγνότητος μὲ ἐρυθρὰς γραμμάς, στίχους, εἰς ἐνδειξιν τοῦ ὅτι ἡ ἠθικὴ ἀγνότης κατορθοῦται διὰ τοῦ ἐκχυθέντος αἵματος τοῦ Αὐτρωτοῦ μας. Ἐνδύομενοι δὲ οἱ κληρικοὶ τὸ ἱερὸν τοῦτο ἄμφιον ὅπερ ὁμοιάζει πρὸς τὸν ποδήρη καὶ χειρωδωτὸν χιτῶνα τῶν ἀρχαίων, λέγουν τὸ «ἀγαλλιᾶσεται ἡ ψυχὴ μου ἐπὶ τῷ Κυρίῳ» ἐνέδυσε γὰρ με ἱμάτιον σωτηρίου, καὶ χιτῶνα εὐφροσύνης περιέβαλέ με ὡς νυμφίῳ περιέθηκε μοι μίτραν καὶ ὡς νύμφῃ κατεκόσμησέ με κόσμῳ (στολισμῷ). Διὰ τοῦ γραφικοῦ τούτου χωρίου ἐμφράζει ὁ κληρικὸς τὴν ἐγγνωμοσύνην του πρὸς τὸν Κύριον, διότι τὸν ἀξιώνει νὰ ἐνδυθῇ τὸ τόσον τιμητικὸν τοῦτο ἔνδυμα, τὸ ὁποῖον παραβάλλει πρὸς πολῦτιμον μίτραν νυμφίου καὶ πρὸς ἔξοχον στολισμὸν νύμφης. Μετὰ ταῦτα ἐνδύονται τὰ ἐπιμανίκια, ἅτινα λέγονται οὕτω διότι τίθενται ἐπάνω εἰς τὰς manus, ὅπερ εἶναι λέξις λατινικὴ καὶ σημαίνει χεῖρας καὶ περισφιγγουν αὐτὰς διὰ τὸ εὐπρεπέστερον καὶ ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὰς χειροθῆκας (γάντια) τῶν πάλαι αὐτοκρατόρων αἵτινες ἐκάλυπτον ἐκείνων ὅλην τὴν χεῖρα ὅτε ἐοικνόνουν, ἀλλ' οἱ κληρικοὶ δύναται νὰ ψαύουν διὰ τὸ εὐπρεπέστερον γυμναῖς χερσὶν τὸν ἅγιον ἄρτον. Καὶ ὅταν μὲν φοροῦν τὸ τῆς δεξιᾶς χεῖρός ἐπιμανίκιον λέγουν τὸ Γραφικόν: «ἡ δεξιὰ Σου Κύριε δεδοξασται ἐν ἰσχύϊ, ἡ δεξιὰ Σου χεῖρ, Κύριε, ἔθραυσε τοὺς ἐχθροὺς καὶ τῷ πλήθει τῆς δόξης Σου συνέτριψας τοὺς ὑπεναντίους» δι' οὗ ὑμνεῖται ἡ παντοδυναμία τοῦ Κυρίου, ἣν ἤδη μεταβιβάζει ἐν μέρει εἰς τὸν ἐπὶ γῆς ἀντιπροσώπῳν του κληρικόν, προκειμένου νὰ θύσῃ τὸν θύτην Χριστόν! Ὅταν δὲ φορεῖ τὸ τῆς ἀριστερᾶς χεῖρός ἐπιμανίκιον λέγει τὸ ἐξῆς Γραφικόν ἐπίσης χωρίον «αἱ χεῖρές Σου ἐποίησάν με καὶ ἔπλασάν με, συνέτισόν με καὶ μαθήσομαι τὰς ἐντολάς Σου», δι' οὗ ἀνομολογεῖ ὅτι ὅσον καὶ ἂν θαυματουργῆ πρὸς τῆς Ἁγίας Τραπέζης, ὡς κληρικὸς, ἐν τούτοις ἀφ' ἑαυτοῦ εἶναι μηδέν, διότι ἡ δύναμις ἐκείνη ἀνήκει εἰς Ἐκεῖνον, ὅστις μᾶς ἐδημιούργησε καὶ μᾶς φωτί-

ζει νὰ γνωρίζωμεν τὸ θέλημά Του καὶ μᾶς συνε-
 τίξει νὰ τὸ ἐφαρμόζωμεν. Κατόπιν ὁ μὲν διάκο-
 νος φορεῖ τὸ ὄράριον, ὁ δὲ ἱερεὺς καὶ ἀρχιερεὺς
 τὸ ἐπιτραχήλιον ἢ περιτραχήλιον ἅτινα εἶναι
 σχεδὸν τὸ ἴδιον, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι τὸ μὲν ἐ-
 πιτραχήλιον εἶναι ραμένον καὶ κρέματα ἐκ τοῦ
 τραχήλου, τὸ δὲ ὄράριον δὲν εἶναι ραμένον καὶ
 ῥίπτεται ἐπὶ τῶν ὤμων χιαστὶ καὶ ἄλλοτε μόν-
 ον ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου. Ἡ λέξις ὄράριον ἢ
 ὄραριον κατ' ἄλλους φαίνεται ὅτι παράγεται ἐκ
 τοῦ λατινικοῦ os or s τὸ ὁποῖον σημαίνει στόμα
 ἴσως ἐκ τοῦ ὅτι ἐσπόνγγιζον τὸ στόμα τῶν κοινω-
 γούντων. Ἄλλοι παράγουν αὐτὸ ἐκ τοῦ ἐπίσης
 λατινικοῦ orare ὅπερ σημαίνει προσεύχεσθαι,
 καθ' ὅτι τοῦτο κραιῶν ὁ διάκονος κατὰ τὰς σπου-
 δαιότερας ἰδίως τῆς λειτουργίας στιγμάς, ὑπεν-
 θυμίζει εἰς τοὺς πιστοὺς τὸ συντόμως καὶ ἐν κα-
 τανύξει προσεύχεσθαι διὰ τῶν λέξεων «Πρόσ-
 χωμεν». «Σοφία», «τὰς κεφαλὰς ἡμῶν τῷ
 Κυρίῳ κλίνωμεν» «ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δε-
 ηθῶμεν» «Στῶμεν καλῶς, στῶμεν μετὰ φό-
 βου...» κ.λ.π. Ἄλλοι τέλος τὸ παράγουν ἐκ τοῦ
 ὄρα, καθ' ὅτι ὑπενθυμίζει τὴν ὥραν τῆς ἰδαι-
 τέρας καὶ θερμωτέρας προσευχῆς. — Εἶναι δὲ τὸ
 σημεῖον τῆς ὑπηρεσίας τῶν διακόνων, ὡς π. χ.
 καὶ οἱ ὑπασπισταὶ εἰς τὸν στρατὸν κρημοῦν ἐπὶ
 τοῦ ὤμου δύο κόρδονια, ὡς διακριτικὸν γνώρι-
 σμα τῆς ὑπηρεσίας των.

† Μητροπολίτου Καλαβρύτων κ. ΤΙΜΟΘΕΟΥ.

ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΨΥΧΟΛΟΓΗΜΑΤΑ

ΟΙ ΘΕΟΛΟΓΟΙ

— Πόθεν ὁ ἐνθουσιασμός καὶ ἡ ἔμπνευσις

Διὰ τοῦτο πᾶς θεολόγος καὶ δὴ ὁ κληρικὸς
 τοιοῦτος ὁ μὴ τὸ βραδύτερον ἀπαξ τῆς ἑβδο-
 μάδος τακτικῶς μεταλαμβάνων τῆς οὐρανοῦ
 τροφῆς τοῦ Σώματος καὶ Αἵματος τοῦ Χριστοῦ
 δὲν δύναται νὰ ἔχη ἐνθουσιασμὸν πίστεως καὶ
 ζήλου. Διότι ἡ ἁμαρτία ἐμφωλεύει ἐν αὐτῷ,
 τῷ ἀδυνατίζει τὰ νεῦρα τῆς ψυχῆς του, σκοτί-
 ζει τὸν νοῦν καὶ χαλαρῶνει τὴν θέλησιν. Διὰ
 τοῦτο πάντοτε ἐκ ψυχολογικῶν παρατηρήσεων
 ἔχομεν σχηματίζει τὴν πελοίθησιν, ὅτι ὁ θεο-
 λόγος ὁ μὴ προσερχόμενος εἰς τὸ Μυστήριον
 τῆς θείας Κοινωνίας τὸ βραδύτερον ἀπαξ τῆς
 ἑβδομάδος δὲν εἶναι κατ' οὐσίαν ἄξιος τῆς
 προσηγορίας ταύτης. Διότι δὲν θὰ εἶναι ὁ ἐν
 πᾶσι τηρητῆς τοῦ ἠθικοῦ νόμου. Καθ' ὅσον
 δὲν ἀρκεῖ νὰ λέγη λόγια καὶ νὰ ἀπαγγέλλῃ
 ῥητὰ καὶ περικολὰς τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ
 κανόνας ἱερῶν Συνόδων. Αὐτὰ χωρὶς τὸ ἦθος
 τοῦ ἐν παντὶ ἀληθεύειν, τοῦ ἐν παντὶ δίκαιον
 εἶναι νοῦ «μηδενὶ μηδὲν ὀφείλειν ἢ τὸ ἀγαπᾶν»,
 οὐ μόνον αὐτά, ἐὰν ἔχη, ἀλλὰ καὶ τὴν γλῶσ-

σαν τῶν ἀγγέλων ἐὰν λαλῇ, ἄνευ τοῦ ἦθους
 τούτου οὐδεμίαν σημασίαν καὶ ἀξίαν ἔχουσι,
 διότι κατὰ τὸν θεόπνευστον ἀδελφόθεον, «ὅστις
 ὄλον τὸν νόμον τηρήσει, πταίσει δὲ ἐν ἐνί,
 γέγονε πάντων ἔνοχος». Ὁ πειρασμὸς μολύ-
 νει τὸ πνεῦμα καὶ τὸ σῶμα, ὅταν τὰ εὖρη
 ἀφροῦρητα. Ἡ φροῦρησις εἶναι ἡ θεία λατρεία
 καὶ ἡ θεία Κοινωνία διὰ τὸν κληρικὸν πρῶτον
 καὶ διὰ τὸν λαϊκὸν θεολόγον ἐπίσης. Διότι καὶ
 οὗτος κληρικὸς εἶναι. Ἡ σωτηρία τοῦ Ἑλλη-
 νικοῦ λαοῦ ἀπὸ θρησκευτικῆς ἀπόψεως εἶναι
 κατὰ τὴν παροῦσαν περίστασιν οἱ θεολόγοι
 διδάσκαλοι καὶ καθηγηταί. Ἐὰν ἔνδεια συν-
 τηρήσεως καὶ ἐπιθυμία ἀμοιβῆς εἶναι τὸ αἴτιον
 τῆς ἀμελείας αὐτῶν ὡς πρὸς τὸν λαὸν, ἅς
 τοὺς ἀμείψῃ ἡ Πολιτεία ἐπιπροσθέτουσα εἰς
 τὴν διδομένην ἀμοιβήν, ἅς τοὺς ἀμείψῃ καὶ ἡ
 Ἐκκλησία. Ἀλλὰ φοβοῦμαι ἢ μᾶλλον ἀδι-
 στάκτως φρονῶ ὅτι ἡ ἀμοιβὴ δὲν κάμνει τὸν
 τῆς πίστεως ζηλωτὴν διδάσκαλον. Διὰ τοῦτο
 πάντες δύνανται νὰ διδάσκωσι καὶ τὸν λαὸν
 κατόπιν ῥητῆς διατάξεως ἐν τῷ ἐκπαιδευτικῷ
 νόμῳ τῆς ὁποίας ἡ ἐκτέλεσις θὰ ἐποπτεύηται
 ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου. Οὕτω δὲ καὶ θὰ ἀσκῶνται
 ὡς μέλλοντες ἐφημέριοι. Διότι οἱ ἐφημέριοι οἱ
 ἔγγαμοι ἀποκλειστικῶς ἐκ τῶν θεολόγων τού-
 των θὰ προσλαμβάνωνται ἐν τῇ ὑπὸ πάντων
 προσδοκωμένῃ θρησκευτικῇ καὶ ἠθικοκοινωνι-
 κῇ εὐτυχεῖ περιστάσει τῆς τακτοποιήσεως τῶν
 οἰκονομικῶν τῆς Ἐκκλησίας πραγμάτων. Θεο-
 λόγος κληρικὸς μὴ κηρύττων ἐπ' Ἐκκλησίας
 τὸ Εὐαγγέλιον πρὸς τὸν λαὸν εἶναι τερατῶδες
 βδελυκτὸν φαινόμενον ὑλιστοῦ ὑποκρινομένου
 εὐσέβειαν. (Ἀκολουθεῖ)

Κοσμολογικαὶ μελέται.

Ο ΘΕΟΣ ΕΝ ΤΟΙΣ ΕΡΤΟΙΣ ΑΥΤΟΥ

Η ΣΕΛΗΝΗ

Τὸ συμπέρασμα ἐκ τῶν ἀναλογιῶν τούτων
 προκύπτει αὐτόδηλον. Ἐὰν ἡ μεταξὺ πλανη-
 τῶν καὶ γῆς ὁμοιότης εἶνε τόσοσ στενή, ἐὰν
 καὶ οἱ ἀστέρες ἐκεῖνοι διατελοῦν ὑφ' ἅς καὶ ἡ
 γῆ συνθήκας, ἐὰν καὶ ἐκεῖ ὑπάρχουν ἔτη καὶ
 μῆνες καὶ ἡμέραι καὶ νύκτες καὶ χειμῶν καὶ
 θέρος καὶ ἀτμόσφαιρα καὶ νέφη καὶ βροχαὶ
 καὶ συστήματα ξηρᾶς καὶ συστήματα (δὲν εἶνε
 ἀπίθανον) θαλάσσης καὶ πᾶσαι τέλος πάντων
 αἰ συνθῆκαι, ὑπὸ τὰς ὁποίας ἐδῶ κάτω συντη-
 ρεῖται καὶ προάγεται ἡ ζωὴ, πῶς εἶναι δυνα-
 τὸν νὰ εἶνε οἱ ὄγκοι ἐκεῖνοι τὰ ἐνδιατήματα